

คำนำ

อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีส่วนในการก่อให้เกิดภาวะก๊าซเรือนกระจกและจัดเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่อยู่ในข่ายที่สามารถดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism : CDM) ตามพิธีสารเกียวโตได้ การผลักดันอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้เข้าสู่โครงการ CDM เป็นทางหนึ่งของการพัฒนาที่รับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ช่วยลดภาวะก๊าซเรือนกระจก ทำให้สภาวะแวดล้อมที่โครงการตั้งอยู่มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเป็นการดำเนินโครงการแบบยั่งยืนสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 เป็นต้นมา โดยในปีงบประมาณ 2552 เป็นการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการ CDM อันเป็นการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูล แนวทาง และวิธีการดำเนินการสำหรับผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่จะเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกให้เข้าร่วมดำเนินโครงการ CDM และเพื่อให้มีการนำผลการศึกษามาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการ CDM ในปีงบประมาณ 2553 จึงได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นที่ปรึกษาดำเนินโครงการฯ โดยจัดทำหลักสูตร และจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการดำเนินโครงการ CDM แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้สนใจ ให้มีความพร้อมและสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาแบบยั่งยืนได้

การดำเนินโครงการ ในปี 2553 นี้ นอกจากการจัดทำหลักสูตรและการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ยังได้มีการดำเนินการติดตามประเมินผลการนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปปฏิบัติใช้ในสถานประกอบการ รวมทั้งการนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการประชุมนำเสนอผลการดำเนินโครงการและการเสวนาพิเศษ มาวิเคราะห์และประมวลผลร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สำคัญต่อการกำหนดทิศทางในการส่งเสริม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการ CDM โครงการเพื่อลดภาวะโลกร้อน หรือโครงการอุตสาหกรรมเหมืองแร่คาร์บอนต่ำได้ในอนาคต และได้จัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมคู่มือขึ้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ประกอบการเหมืองแร่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้สนใจจะสามารถนำข้อมูลเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับกระบวนการผลิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เพื่อให้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการลดภาวะโลกร้อนได้ต่อไป

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

พฤศจิกายน 2553

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินงานของโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดสำหรับภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ให้การประกอบการเหมืองแร่สามารถดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดได้อย่างถูกต้อง และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างองค์ความรู้ การสร้างความพร้อมในการเตรียมข้อมูล ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินงาน ความคุ้มค่าในการลงทุนที่ได้รับค่าตอบแทนในรูปของการขายคาร์บอนเครดิต ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีส่วนร่วมลดการระบายก๊าซเรือนกระจกเพื่อเป็นโครงการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นส่วนหนึ่งในการลดภาวะโลกร้อน

การดำเนินงานได้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ครอบคลุมตามขอบเขตโครงการ โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คณะผู้ศึกษาขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ที่ได้ให้ความสำคัญและให้เกียรติในการเข้าร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมและสัมมนาทุกครั้ง ขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินการว่าจ้าง คณะกรรมการตรวจรับและเจ้าหน้าที่ของสำนักบริหารสิ่งแวดล้อมทุกท่านที่ได้ให้โอกาส ให้ความสนับสนุนร่วมมือ ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ร่วมให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรมทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด และต้องขอขอบคุณทั้งผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของ กพร. และผู้แทนหน่วยงาน สถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความสนใจเข้าร่วมการอบรมตลอดทั้งหลักสูตรอย่างตั้งใจ และได้แสดงความสนใจในการนำไปดำเนินการในระยะต่อไป คณะผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการดำเนินงานโครงการนี้และรายงานฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการระบายก๊าซเรือนกระจกเป็น Low Carbon Mining หรือ เหมืองแร่คาร์บอนต่ำช่วยลดสาเหตุของสถานการณ์โลกร้อนร่วมกับประชาคมโลก และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะผู้ศึกษา

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พฤษภาคม 2553

**คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาและคณะกรรมการตรวจสอบงาน
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด**

1. คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษา

1) นางดวงตา	ไฉ่เจริญรัตน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
2) นางสาวศุภวรรณ	นิอิสสัย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
3) นายอนุวัต	นพชำนาญ	นายช่างเหมืองแร่ชำนาญงาน
4) นางสาวธิดา	มณีอเนกคุณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
5) นางสาวธิดาภรณ์	คู่อุดม	นักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ

2. คณะกรรมการตรวจสอบงาน

1) นางสาวสัณห์สุตา	ไชยสิงห์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
2) นายชัยวิทย์	อุณหศิริกุล	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการพิเศษ
3) นายสาธิต	เทอดเกียรติกุล	วิศวกรโลหการชำนาญการพิเศษ
4) นายดุสิต	จันทรกานต์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
5) นางสาววรรณพร	ความสุข	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

คณะผู้ศึกษาวิจัย (ที่ปรึกษาโครงการ)

1) ดร.สุวลักษณ์	สาธมนัสพันธุ์	ผู้จัดการโครงการ/ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
2) นายพิเศษ	เสนาวงษ์	รองผู้จัดการโครงการด้านวิชาการ/
ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
3) นางสาวอรนุช	ศิลป์มณีพันธ์	รองผู้จัดการโครงการด้านฝึกอบรม/
ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
4) นายสัณชัย	สุติพันธุ์วิหาร	ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
5) ดร.ปัญญาพร	เวชยันต์วิวัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านกลไกการพัฒนาที่สะอาด/
การจัดการพลังงาน
6) นายวสันต์	กาบเกิด	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมเหมืองแร่
7) รศ.สยาม	อรุณศรีมรกต	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม
8) นางสาวอุบล	ศิลป์มณีพันธ์	นักวิชาการ
9) นางสาวสกลวัลย์	โพธิ์เยี่ยม	นักวิชาการ